

минима необичним за нас (на пример, промењена имена владара и сл.)? Одговор даје метода коју ћемо изложити.

Уочимо k узастопних реалних владара државе (назовимо тај низ реалном династијом или p -династијом). Често се иста реална династија описује у разним документима и при томе са разних гледишта (различито се оцењује делатност владара итд.). Али постоје "инваријантне" чињенице, чији опис у мањој мери зависи од симпатија хроничара, на пример трајање владавине: обично нема посебних разлога због којих би хроничар знатно искривио тај број. Па ипак, пред хроничарима често настају потешкоће приликом израчунавања трајања владавине цара, које понекад доводе до тога да разни хроничари наводе у хроникама или таблицама различите бројеве који по њиховом мишљењу представљају трајање владавине истог цара. На пример, то се понекад дешава за фараоне у Блеровим "Хронолошким таблицама" [85] и Бругшовим таблицама [317]. Дакле, сваки хроничар, који описује реалну династију на свој начин израчунава дужине владања царева и добија низ бројева $(A_1, \dots, A_k)$, где број A_p представља (можда погрешно) реалну дужину владања цара са редним бројем p . Тај низ бројева назовимо бројчаном династијом или b -династијом²⁷. Други хроничар, описујући исту реалну династију ће можда приписати тим царевицама друге дужине владавине и добиће другу бројчану династију $(B_1, \dots, B_k)$. На тај начин, иста реална династија описана у разним хроникама може бити у њима представљена различитим b -династијама. Нека је пронађен документ који описује непознату нам бројчану династију. Да није та бројчана династија варијанта описа неке већ (из других хроника) познате реалне династије? Размотримо две b -династије, представљене са два низа бројева. Хипотеза - принцип малих деформација: ако се две бројчане династије мало међусобно разликују, оне представљају исту реалну династију (у том случају ћемо бројчане династије називати зависним); ако пак две бројчане династије представљају две различите реалне династије, бројчане династије ће се знатно разликовати међусобно (у том случају зваћемо их независним). Близину или удаљеност две бројчане династије M и N мерећемо коефицијентом $D(M, N)$ који се израчунава аналогно $L(X, Y)$. Број $D(M, N)$ такође има смисао вероватноће. Дајмо дефиницију $ВСЦД=D(M, N)$ - вероватноће случајног поклапања династија M и N .

Нека је D довољно велики коначан скуп реалних династија (p -династија) дужине k ; сваку од њих можемо представити као вектор у еуклидском простору димензије k . На основу обраде великог броја хроника биле су издвојене следеће грешке, које су најчешће доводиле до разногласја у одређивању дужина владања: а) замена места двају суседних владара, б) замена два владара једним, чије је трајање владавине једнако збиру трајања њихових владавина, в) нетачност у израчунавању дужине владања: што је већа та дужина, то је већа грешка приликом њеног израчунавања. Ова три основна типа грешака се могу описати математички. Нека вектор P (p -династија) припада скупу D ; вектор C назовимо виртуалном варијацијом вектора P , $C=V(P)$, ако се свака од коорди-

²⁷ У оригиналу c -династија, од речи "число" (број) - прим. прев.